

процес обретення людиною особистої ідентичності в результаті набуття знань, умінь і навчальних, визначеного стилю поведінки і комунікації, відповідних його соціальної ролі. Концепція соціалізації використовується багатьма науками: психологією, соціологією, політологією, філософією, педагогікою і т.д. Процес соціалізації охоплює всі процеси входження в культуру, комунікацію і навчання, з допомогою яких людина набуває соціального досвіду і може виступати повноцінним членом суспільства. Соціалізація ділиться на декілька типів: первинна, маргінальна, вторинна і ресоціалізація. Крім цього, з точки зору специфіки життя людини як об'єкта соціалізації, вона може бути наступних типів: гендерно-рольова, сімейна, професійно-трудова і субкультурна. Дуже важливо, що соціалізація продовжується впродовж усього життя, а професійна соціалізація починається саме в той момент, коли абітурієнт вирішує вступити в ВНЗ по визначеній спеціальності. Професійна соціалізація розглядається як процес, в результаті якого людина засвоює знання, навчальні і поведінкові патерни, які дозволяють їй бути компетентним фахівцем в певній галузі і повноправним членом цієї соціальної групи, до якої належить її професія. Визначено, що основними умовами процесу професійної соціалізації студента магістратури є адаптаційні можливості, цілеспрямованість, прагнення до саморозвитку і самосовершенствувани, незалежність і вміння самостійно приймати рішення, соціальна зрілість, самосвідомість і т.д. Одним з основних аспектів професійної соціалізації студентів магістратури є розуміння ними майбутніх професійних обов'язків і готовність до їх виконання. Дуже важливо, щоб студенти магістратури свідомо підходили до питання майбутнього працевлаштування, оскільки вони повинні усвідомлювати всі негативні і позитивні аспекти своєї професійної діяльності, включаючи відповідальність і можливі ризики. Крім того, студенти магістратури розглядаються як потенційні вчені і викладачі вищих навчальних закладів, тому на них лежить велика відповідальність за вибрану соціальну роль – інтелектуальну – зразком для керівників інших професій.

Ключові слова: соціалізація, професійна соціалізація, студент магістратури, розвиток, самостійність.

Подано до редакції 14.07.2015

Рецензент: д. пед. н., проф. Г. Х. Яворська

УДК: 378+614–048.42+37.011.31+796/799

Андрій Олексійович Богатов,
викладач кафедри теорії і методик фізичної культури та спортивних дисциплін,
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
вул. Фонтанська дорога, 4, м. Одеса, Україна

СФОРМОВАНІСТЬ МОТИВІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті представлено результати сформованості мотивів до організації здоров'язбережувального освітнього середовища у майбутніх учителів фізичної культури. Виявлено, що завдяки запровадженню у навчальний процес системи сучасних методів навчання, удосконаленню тематик змістовних модулів учасники експериментальної групи усвідомили цінність здоров'я, стали більш уважно ставитися до режиму дня, сну і харчування, рухової активності, почали менше хворіти, стали більш урівноваженими і впевненими у собі, на відміну від учасників з контрольної групи.

Ключові слова: мотиви, здоров'язбережувальна діяльність, здоров'язбережувальне середовище, формування, майбутні учителі фізичної культури, підготовка, підготовленість, опитувальник, діагностика, рівні сформованості.

Постановка проблеми. На початку нового століття особливо гостро постає проблема особистості людини, формування її як індивідуальності. Потребують уваги питання, що стосуються людського прагнення до самовдосконалення. Формування високодуховної особистості допомагає людині визначитися в сучасному світі. Для того, щоб вищий навчальний заклад зміг давати не тільки знання, а й максимально

сприяв становленню особистості студента, зміст вищої освіти не може формуватися лише на основі науки. Він повинен відображати різні сфери духовної культури, у тому числі й фізичної.

Організація здоров'язбережувального освітнього середовища – це перш за все проблема кожного члена освітнього процесу. Його слід починати з виховання мотивації до здоров'я та здорового способу життя,

оскільки вона є системоутворювальним чинником поведінки. Інакше кажучи, буде мотивація – буде й відповідна поведінка.

Формування мотивації до організації здоров'язбережувального освітнього середовища передбачає надбання майбутніми вчителями фізичної культури здоров'язбережувальних знань, умінь і навичок, що залежать від наявності у студентів мотивації, потреби у збереженні та зміцненні здоров'я.

Вища педагогічна освіта покликана реалізувати мету суспільства щодо підготовки фахівців, які навчать і виховують здорове покоління, здатне активно включитися у процеси становлення української держави, надати нових імпульсів розвитку демократії, економіки, культури й духовності. У Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», Державній національній програмі «Освіта (Україна ХХІ століття)», Національній доктрині розвитку освіти наголошується на важливості зміцнення і збереження здоров'я, примноження національних виховних традицій, розвитку творчої особистості, гуманізації освіти.

Водночас, у вітчизняній педагогіці бракує наукових праць, у яких обґрунтовуються теоретичні та методичні засади з формування мотивації майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального освітнього середовища; реалізації комплексу заходів, пов'язаних з охороною здоров'я свого та інших у процесі навчальної діяльності. З огляду на це актуальною є проблема професійної підготовки майбутніх учителів до реалізації мети суспільства щодо підготовки фахівців, які навчать і виховують здорове покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах сьогодення стає відчутною необхідність орієнтованості на формування духовних потреб, здорових звичок, фізичного загартування, здорового способу життя як одного з пріоритетних напрямів у вихованні дітей і молоді. Чималою значущістю набуває проблема збереження дітей і підлітків від наркоманії, алкоголізму, девіантної поведінки, саме тому організація здоров'язбережувального освітнього середовища навчального закладу є особливо важливою. У педагогіці склалися чіткі напрями дослідження окресленої проблеми: філософські та методологічні засади оптимізації виховання школярів, зокрема й організації здоров'язбережувального дозвілля [3;6]; науково-теоретичні аспекти забезпечення здоров'язбереження дітей і молоді [5;6;8]; виховання гігієнічних навичок, навчання безпеки життєдіяльності школярів, збереження та зміцнення здоров'я учнів у сім'ї [1;9]; здоров'язбережувальні технології в підготовці фахівців [5;6;8]; дослідження проблеми підготовки майбутніх педагогів до здоров'язбережувальної діяльності [5;6] тощо.

Як зауважує І. Бех [2], застосування на академічних заняттях підходів щодо формування морально-ціннісного ставлення до свого здоров'я і здорового

способу життя, зміцнення здоров'я дозволяють визначити найкращі шляхи впливу на мотиваційно-потребнісну сферу учнів з метою активного впровадження здорового способу життя як важливої соціальної умови організації життєдіяльності.

Орієнтація на здоровий спосіб життя, систематичні заняття фізичною культурою формуються значною мірою у підростаючого покоління. Можливість вибору спортивної спеціалізації на основі особистої зацікавленості, конкуренція і змагання на заняттях можуть бути тими чинниками, які підвищують інтерес до фізичної культури, а також сприяють формуванню цілеспрямованості до занять фізичною культурою та спортом [4].

Будь-яка діяльність, у яку включається людина, виникає і відбувається під впливом зовнішніх факторів, що її стимулюють. Для виникнення активної та ефективної діяльності різні стимули повинні викликати мотиви [4].

Б. Ломов зазначає, що «...у мотивах і цілях чітко проявляється системний характер психічного, вони виступають як інтегральні форми психічного відображення» [7].

Вітчизняні вчені виходять з того, що мотиваційну сферу необхідно вивчати через розкриття зв'язків і відносин особистості людини з іншими людьми та суспільством. У своїй життєдіяльності людина об'єктивно реалізовує цілу систему відносин до предметного світу, до оточуючих людей, до суспільства і, нарешті, до самої себе [8].

Мета дослідження – вивчити стан сформованості мотивів у майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу. Основу особистісної спрямованості складає стійка ієрархічна система домінуючих мотивів поведінки та діяльності людини, де головними є мотиви, які визначають ставлення людини до себе та інших [3].

Мотив – це внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до діяльності. Мотиви залежать від зовнішніх спонук, які сприяють або не сприяють здійсненню активної діяльності. Спонукуванням до діяльності можуть бути матеріальні, духовні та культурні потреби, які, в свою чергу, породжують інтереси, тобто спрямованість особистості на певні об'єкти з метою пізнати їх, оволодіти ними. Мотивація діяльності буває близька та віддалена. Розрізняють мотиви і за рівнем усвідомлення. Проте, незалежно від міри усвідомлення, мотив є вирішальним чинником у досягненні мети [11].

У науці проблема мотивів є важливою тому, що ядро особистості, її суть складають глибоко усвідомлені людиною збудження у вигляді мотивів та інтересів. Вивчення мотивів, які активізують прагнення до систематичних занять фізичною культурою і спортом, є однією з важливих педагогічних проблем у фізичному вихованні, оскільки мотиви мають вирішальне значення в поведінці й стимуляції активної діяльності [4;10].

На нашу думку, в основі формування позитивної мотивації до організації здоров'язбережувального освітнього середовища лежить сформованість у майбутніх учителів фізичної культури ціннісного ставлення до власного здоров'я. Досліджуючи питання формування ціннісного ставлення до здорового образу життя у майбутніх педагогів, Л. Овчиннікова зазначає, що воно є результатом цілеспрямованого й організованого процесу формування знань про здоровий спосіб життя, умінь і навичок його ведення на підставі актуалізації вітагенного досвіду студентів, при цьому необхідною складовою зазначеного процесу авторкою виокремлено виховання почуття відповідальності за власне здоров'я, що, безумовно, є необхідною умовою успішної самореалізації у майбутній професійно-педагогічній діяльності [9].

Ціннісне ставлення до здоров'я, здорового способу життя; стійкі потреби і мотиви до свідомої діяльності, спрямованої на збереження власного здоров'я і здоров'я вихованців; цілеспрямований пізнавальний інтерес до такої діяльності; ціннісні орієнтації особистості на здорову життєдіяльність сприяють, на думку О. Бондаренко, підготовці майбутніх педагогів до здійснення здоров'язбережувальної діяльності. Важливою складовою цього процесу є виховання в майбутніх педагогів почуття відповідальності за власне здоров'я, яке необхідне для успішної самореалізації у майбутній професійно-педагогічній діяльності [3].

Доходимо висновку, що забезпечення позитивної мотивації студентів на здійснення організації здоров'язбережувального освітнього середовища лежить в основі мотиваційного компонента у структурі підготовленості майбутніх учителів фізичної культури. Вважаємо, що формуванню позитивної мотивації сприяє набуття студентами відповідних знань, умінь та навичок щодо організації та впровадження у майбутню професійну діяльність здоров'язбережувальних педагогічних методик. На нашу думку, методика підготовки до здоров'язбережувальної діяльності передбачає застосування системи форм і засобів вивчення визначеної теми навчального курсу, організацію практичних занять з «відточення» вмій і навичок розв'язання задач здоров'язбереження.

Результати теоретичних досліджень з проблеми свідчать, що мотивація – це спонукання, що викликає активність організму і визначає його спрямованість. Процеси мотивації виконують функцію спонукання суб'єкта до діяльності. При цьому процес навчання починається з розкриття об'єктивної значущості дії, що формується. Зазначене свідчить про виникнення мотиваційної готовності до формування дії, що виявляється у вигляді позитивної емоції.

Під час перевірки педагогічних технологій із формування мотивів до організації здоров'язбережувального освітнього середовища у майбутніх учителів фізичної культури було виявлено стан сформованості мотивів до організації здоров'язбережувального освітнього середовища означеного контингенту. Було проведено зріз, спрямований на порівняльний аналіз сформованості рівнів підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального освітнього середовища.

Рівні сформованості мотивів майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального освітнього середовища за мотиваційним компонентом визначалися за допомогою виокремлених показників мотиваційно-ціннісного критерію. Серед досліджуваних складових були спеціально підібрані опитувальники, що визначали мотиви студентів до успіху, до організації здоров'язбережувальної педагогічної діяльності та ціннісне ставлення майбутніх фахівців з фізичного виховання до здоров'я.

Протягом експериментального періоду досліджувана експериментальна група займалася за спеціальними педагогічними технологіями з формування мотивів до організації здоров'язбережувального освітнього середовища. Контрольна група працювала (протягом такого ж проміжку часу) за стандартною навчальною програмою підготовки майбутніх учителів фізичної культури. На формуальному етапі досліджень ми провели зріз показників сформованості мотивів за допомогою опитувальника Т. Елерса.

Подані у таблиці 1 результати оцінки сформованості мотивів до успіху майбутнього вчителя фізичної культури у досліджуваних груп після проведення формуального етапу експерименту засвідчили позитивні зрушення,

Таблиця 1.

Сформованість мотивів до успіху майбутніх учителів фізичної культури на заключному етапі експерименту

Рівні сформованості мотивів	Сформованість мотивів до успіху		Ставлення до організації здоров'язбережувальної діяльності		Ціннісне ставлення до здоров'я	
	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
	%	%	%	%	%	%
Низький	6	9	7	20	6	8
Достатній	59	74	63	64	58	65
Високий	35	17	30	16	36	27

Як видно з таблиці 1, значно покращилися результати оцінки мотивів до успіху у майбутніх учителів фізичної культури в експериментальній групі. Так,

високого ступеня сформованості цього показника досягли 35% студентів (на констатувальному етапі – 14%), достатній ступінь виявлено у 59% майбутніх

учителів (на констатувальному етапі – 77%), на низькому залишилося 6% респондентів ЕГ (на констатувальному етапі – 9%).

Змінилися результати і в контрольній групі: високий ступінь прояву мотивів до успіху виявили 17% студентів (на констатувальному етапі – 11%), достатній ступінь зафіксовано у 74% майбутніх учителів (на констатувальному етапі – 78%), низький ступінь виявили 9% респондентів (на констатувальному етапі – 11%).

Дані свідчать, що на початку педагогічного експерименту підтверджено, що немає істотної відмінності між середніми значеннями низького, достатнього та високого показників досліджуваних груп.

Одержані результати вказують на те, що студенти не впевнені, що зможуть впоратися з поставленими перед ними завданнями щодо навчання з урахуванням організації здоров'язбережувального освітнього середовища навчального закладу.

Результати оцінки мотивів до організації здоров'язбережувальної педагогічної діяльності в експериментальній групі значно покращилися. Так, високого ступеня сформованості цього показника досягли 30% студентів (на констатувальному етапі – 15%), достатній ступінь виявлено у 63% майбутніх учителів (на констатувальному етапі – 54%), на низькому залишилося 7% респондентів ЕГ (на констатувальному етапі – 31%).

Змінилися результати і в контрольній групі: високий ступінь прояву мотивів майбутніх учителів до організації здоров'язбережувальної педагогічної діяльності виявили 16% студентів (на констатувальному етапі – 10%), достатній ступінь зафіксовано у 64% майбутніх учителів (на констатувальному етапі – 51%), низький ступінь виявили 20% респондентів (на констатувальному етапі – 39%).

На наш погляд, динаміка змін в експериментальній групі свідчить про доцільність використання інтерактивних методів навчання під час практичних занять, які сприяли підвищенню мотивації у майбутніх учителів фізичної культури до здійснення педагогічної діяльності в умовах навчального закладу. В контрольній групі покращення результатів відбувалося завдяки теоретичним заняттям, де студенти мали змогу почути більше інформації про користь здоров'язбережувальних навчальних заходів, про особливості діяльності учителя фізичної культури з урахуванням здоров'язбережувальних потреб учасників навчального процесу.

Діагностика показника ціннісного ставлення до здоров'я також виявила позитивні розбіжності в результатах респондентів експериментальної та контро-

льної груп – відбулися позитивні зміни як в експериментальній, так і в контрольній групах.

Так, високого ступеня сформованості цього показника в експериментальній групі досягли 36% студентів (на констатувальному етапі – 28%), достатнього ступеня – 58% майбутніх учителів (на констатувальному етапі – 66%), на низькому ступені залишилося 6% респондентів ЕГ (на констатувальному етапі – 6%).

У контрольній групі кількість студентів з високим ступенем становила – 27% студентів (на констатувальному етапі – 18%), достатній ступінь зафіксовано у 65% майбутніх учителів (на констатувальному етапі – 63%), низький ступінь виявили 8% респондентів (на констатувальному етапі – 19%).

Висновки. Динаміка змін результатів експериментальної групи засвідчила доцільність використання інтерактивних методів навчання під час занять, які сприяли підвищенню мотивів у майбутніх учителів фізичної культури до здійснення педагогічної діяльності в умовах навчального закладу. У контрольній групі покращення результатів відбувалося завдяки уведенню в теоретичні заняття інформації про користь здоров'язбережувальних навчальних заходів, про особливості діяльності учителя фізичної культури з урахуванням здоров'язбережувальних потреб учасників навчального процесу і т. ін.

Під час уведення у навчальний процес системи активних методів навчання, удосконалення тематики змістовних модулів, оволодіння уміннями і навичками учасники дослідження з експериментальної групи усвідомили цінність здоров'я, стали більш уважно ставитися до режиму дня, сну і харчування, рухової активності. Як наслідок, почали менше хворіти, більше часу проводити на свіжому повітрі, стали більш урівноваженими і впевненими у собі, позбавилися шкідливих звичок, на відміну від учасників дослідження з контрольної групи, в яких спеціально не проводилася робота щодо формування мотивів до організації здоров'язбережувального освітнього середовища.

Одержані результати є наслідком цілеспрямованої роботи зі студентами експериментальної групи, оскільки студенти перестали боятися виступати перед аудиторією, проводячи фрагменти уроку, виступаючи з рефератами чи доповідями. Вважаємо, що цьому сприяла доброзичлива атмосфера на заняттях, створення викладачами ситуацій успіху, а також спільна робота студентів під час виконання творчих завдань. Зауважимо, що в контрольній групі, де така робота не проводилася, результати оцінки мотивації успіху не дуже змінилися.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Н. С. Безопасность образовательного пространства: [Электронный ресурс] / Н. С. Артемова. – Режим доступа: <http://magistr.nios.ru>.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: [У 2-х кн.]. – [Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-

практичні засади] / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – 344 с.

3. Бондаренко О. М. Формування валеологічної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спеціаль-

ність 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. М. Бондаренко. – К., 2008. – 24 с.

4. Вілюнас, В. К. Психологічні механізми мотивації людини / В. К. Вілюнас. – М.: Видавництво МДУ, 1990. – 285 с.

5. Джури́нський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності : [монографія] / П. Б. Джури́нський. – Одеса : В-во ТОВ "Лерадрук", 2012. – 422 с.

6. Долинський Б. Т. Методологія здоров'язбережувальної діяльності майбутнього вчителя початкової школи : [монографія] / Б. Т. Долинський. – Одеса : Видавець М. П. Черкасов, 2010. – 266 с.

7. Ломов Б. Ф. Системность в психологии: избр. психол. труды / Б. Ф. Ломов. – М. : 2003. – 290 с.

8. Нікі́тенко С. В. Формирование и развитие интегративной здоровьесберегающей образовательной

системы «Школа здоровья полного дня» : дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / С. В. Нікі́тенко. – М., 2007. – 243 с.

9. Овчинникова Л. Н. Формирование ценностного отношения к здоровому образу жизни у будущего педагога: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук: специальность 13.00.01 «Общая педагогика» / Л. Н. Овчинникова. – Екатеринбург, 2003. – 21 с.

10. Селецька, Т. Г. Дослідження мотивів, які спонукають студенток займатися фізичною культурою і спортом / Т. Г. Селецька // Сучасні проблеми фізичної культури і спорту: матер. VIII наук. конф. молодих вчених Далекого Сходу. – Хабаровськ: ДВГАФКС, 2005. – С. 158-159.

11. Чебыкин А. Я. Эмоциональная регуляция учебной деятельности / А. Я. Чебыкин. – М., 1988. – 254 с.

REFERENCES

1. Artiomova, N. S. *Bezopasnost obrazovatel'nogo prostranstva [Safety of educational space]*. Retrieved from: <http://magistr.nios.ru> [in Russian].

2. Bekh, I. D. (2003). *Vykhovannia osobystosti [Education of personality]. Osobystisno oriientovanyi pidkhd: naukovopraktychni zasady – Personality centered approach: scientific and practical principles*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].

3. Bondarenko, O. M. (2008). *Formuvannia valeolohichnoi kompetentnosti studentiv pedahohichnykh universytetiv u protsesi profesiynoi pidhotovky [Forming of valeological competence of students of pedagogical universities in the process of professional training]. Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

4. Viluns, V. K. (1990). *Psykholohichni mekhanizmy motyvatsii liudyny [Psychological mechanisms of human motivation]*. Moscow: MDU [in Ukrainian].

5. Dzhurynsky, P. B. (2012). *Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do zdorovyazberezhualnoi profesiynoi diyalnosti [Theoretical and methodical principles of preparing future teachers of physical culture for health-protecting professional activity]. Monograph*. Odessa: TOV "Leradruk" [in Ukrainian].

6. Dolinsky, B. T. (2010). *Metodolohia zdoroviazberehaiuchoi diialnosti maibutnioho vchytelia pochatkovoї shkoly [Methodology of health-protecting activity of future primary school teacher]*.

Monograph. Odessa: vyd. M.P. Cherkasov [in Ukrainian].

7. Lomov, B. F. (2003). *Sistemnost v psikhologii: izbrannye psikhologicheskiye trudy [Consistency in Psychology: Selected Psychological Works]*. Moscow [in Russian].

8. Nikitenko, S. V. (2007). *Formirovanie i razvitie integrativnoy zdorovyezberegaiuschey obrazovatel'noy systemy "Shkola zdorovya polnogo dnya" [Forming and development of integrative health-protecting educational «Full-day school of health» system]. Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow [in Russian].

9. Ovchinnikova, L. N. (2003). *Formirovanie tsenostnogo otnosheniya k zdorovomu obrazu zhyzni u buduchego pedagoga [Formation of axiological attitude to the healthy life style in a future teacher]. Extended abstract of candidate's thesis*. Yekaterinburg [in Russian].

10. Seletska, T. G. (2005). *Doslidzhennia motyviv yaki sponukaiut studentok zaymatysia fizychnoiu kulturoiu i sportom [Researches of motivations, which induce student-girls to go in for sports]. Materialy VIII naukovoi konferentsiyi molodukh vchenykh Dalekoho Skhodu "Suchasni problemy fizychnoi kultury i sportu" [Proceedings of the 8th Scientific Conference of Far East youths scientists "Modern problems of physical culture and sport: master"]*. Khabarovsk: DVGAFKS [in Ukrainian].

11. Chebykin, A. Ya. (1988). *Emotsionalnaya regulyatsiya uchebnoy deyatel'nosti [Emotional adjusting of educational activity]*. Moscow [in Russian].

Андрей Алексеевич Богатов,

преподаватель кафедры теории и методики физической культуры и спортивных дисциплин,
Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского,
ул. Фонтанская дорога, 4, г. Одесса, Украина

СФОРМИРОВАННОСТЬ МОТИВОВ К ОРГАНИЗАЦИИ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩЕЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

В отечественной науке на данный момент существует крайне мало научных работ, в которых обосновываются теоретические и методические основы формирования мотивации будущих учителей физической культуры к организации здоровьесберегающей образовательной среды; реализации комплекса мероприятий, связанных с охраной здоровья в процессе учебной деятельности. Цель исследования состоит в изучении состояния сформированности мотивов у будущих учителей физической культуры к организации здоровьесберегающей образовательной среды. Уровни

сформированности мотивов будущих учителей физической культуры к организации здоровьесберегающей образовательной среды по мотивационному компоненту определялись с помощью выделенных показателей мотивационно-ценностного критерия. Были специально подобраны опросники, которые определяли мотивы студентов к успеху, мотивы к организации здоровьесберегающей педагогической деятельности и ценностное отношение будущих специалистов физического воспитания к здоровью. В ходе эксперимента исследуемая экспериментальная группа занималась с помощью специальных педагогических технологий по формированию мотивов к организации здоровьесберегающей образовательной среды. Контрольная группа работала (в течение такого же промежутка времени) по стандартной учебной программе подготовки будущих учителей физической культуры. На формирующем этапе исследования мы провели срез показателей сформированности мотивов с помощью опросника Т. Элерса. Было выявлено, что посредством внедрения в учебный процесс системы современных методов обучения, усовершенствования содержательной части рабочих программ участники экспериментальной группы осознали ценность здоровья, стали внимательнее относиться к режиму дня, сна и питания, двигательной активности, стали меньше болеть, стали более уравновешенными и уверенными в себе, в отличие от участников контрольной группы. Полученные результаты являются следствием целенаправленной работы со студентами экспериментальной группы, поскольку студенты перестали бояться выступать перед аудиторией, проводя фрагменты урока, выступая с рефератами или докладами. Считаем, что этому способствовала доброжелательная атмосфера на занятиях, создание преподавателями ситуаций успеха, а также совместная работа студентов во время выполнения творческих заданий. Заметим, что в контрольной группе, где такая работа не проводилась, результаты оценки мотивации успеха почти не изменились.

Ключевые слова: мотивы, здоровьесберегающая деятельность, здоровьесберегающая среда, формирование, будущие учителя физической культуры, подготовка, подготовленность, опросник, диагностика, уровни сформированности.

*Andrii Bohatov,
Lecturer, Department of Theory and Methods of Physical Culture and Sport Disciplines,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,
4, Fontanska Doroha Str., Odesa, Ukraine*

MATURITY OF MOTIVES OF FUTURE PHYSICAL TRAINING TEACHERS TO THE ORGANIZATION OF HEALTH-SAVING EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The issue of theoretical and methodical foundations of forming future Physical training teachers' motivation to the organization of health-saving educational environment, as well as realization of the set of events related to the health promotion in the process of studying at an educational institution is still understudied in modern domestic science. The article is aimed at researching the state of future teachers' motivation maturity to the organization of health saving educational environment. The levels of the maturity of future Physical training teachers' motives to the organization of health saving environment according to the motivational component have been determined with the help of the distinguished indicators of motivational and value criterion. Special questionnaires aimed at revealing the motives of students to the success, their motives to the organization of health-saving pedagogical activity and axiological attitude of future Physical training teachers towards health have been selected. During the survey the investigated experimental group has been taught by means of special pedagogical technologies aimed at the formation of the motives to the organization of health-saving educational environment. The control group followed the standard curriculum during the same period of time. The assessment of the indicators of motives maturity using the questionnaire of T. Elers was conducted at the formative stage of the experiment. It has been revealed that the implementation of modern teaching methods into the educational process, the adjustment of the curricula helped the surveyed of the experimental group understand the importance of health. They have improved their day regimen, become more equable, self-confident, as distinct from the members of the control group. The obtained results are the issue of the purposeful educational work with the students from the experimental group. Now they feel comfortable performing for the audience, conducting parts of lessons, making reports, etc. Obviously it is friendly atmosphere at the lessons, creation of the situations of success by teachers as well as common work of students during performing creative tasks, which provided these good results. It is worth noticing that in the control group, where such a kind of work has not been conducted, the results of the assessment of motivation to the success have not changed.

Keywords: motives, health saving activities, health saving environment, formation, future Physical training teachers, training, preparedness, questionnaire, diagnostics, levels of maturity.

Подано до редакції 20.07.2015

Рецензент: д. пед. н., проф. П. Б. Джурицький